DIASPORA

vrouwen in de voorste linie

voor vrede veiligheid en ontwikkeling

12 portretten

Diaspora vrouwen in de voorste linie voor vrede, veiligheid en ontwikkeling

Zomer 2015 deden docenten van de opleiding Culturele Antropologie van de Universiteit Utrecht het verzoek of niet, op een of andere manier, tot een samenwerking kan worden gekomen. MWPN werd gevraagd om studenten in contact te brengen met de praktijk van diaspora vrouwen.
Directe kennisoverdracht met als tegenprestatie een product dat ter beschikking komt van de vrouwen.

Diaspora vrouwen, velen naar Nederland gekomen op de vlucht voor oorlog en conflicten, onderhouden een stevige band met mensen in haar land van herkomst. Zij nemen initiatieven, organiseren activiteiten en initiëren er projecten. De vrouwen bezoeken hun land regelmatig. Ze enthousiasmeren en motiveren de mensen, vooral geven zij praktische steun aan het vredesproces en de ontwikkeling van hun land. Dat werk mag wel eens meer voor het voetlicht worden gebracht!
Bekendheid met de veelzijdigheid van de projecten kan anderen inspireren mee te doen, vrijwilliger te worden of medefinancier.

De afspraak werd gemaakt om een serie portretten te schrijven. Zes studenten hebben twaalf vrouwen geïnterviewd. Zij hebben gevraagd naar hun beweegredenen, hun achtergrond en de concrete activiteiten. Enkele MWPN vrouwen hebben informatieve gesprekken gevoerd met de studenten en hebben een inleiding gehouden tijdens een college. Het resultaat is dit boekje.

Door de gesprekken hebben de studenten meer inzicht gekregen in de positie van vrouwen in de landen van herkomst van de diaspora vrouwen. Bij de aanbieding van de verslagen schrijven zij:
"Onderdrukking van vrouwen in ontwikkelingslanden is vandaag de dag een veelvoorkomend en veelbesproken probleem. Het gaat om vrouwen die op sociaaleconomisch gebied achtergesteld zijn als het gevolg van ongelijke machtsrelaties tussen vrouwen en mannen. Deze marginalisering van de vrouw kan gepaard gaan met (seksueel) geweld, *gender-based violence* genoemd. *Gender-based violence* is geweld op basis van sekse. Hieronder is te verstaan bedreigingen of uitingen van individuen of van, door mannen gedomineerde, instituties die vrouwen vanwege hun sekse fysiek, psychologisch of anderszins beschadigen. Dit geweld komt zowel in de publieke als in de privésfeer voor en veelal binnen de context van traditioneel culturele opvattingen. *Female genital mutilation (FGM)*, vrouwenbesnijdenis, is er een wijdverbreid voorbeeld van.
Ondanks dat, of misschien juist dóórdat, vrouwen onderhevig zijn aan dit geweld, nemen zij steeds zichtbaarder het heft in eigen hand. Zij komen op voor haar eigen rechten. De diaspora vrouwen, die wij hebben gesproken, nemen initiatieven en ondersteunen de vrouwen in de herkomstlanden door ze te motiveren met praktische handreikingen, trainingen en meer. Zij maken 'het verschil'."

Stéphanie Mbanzendore

Inhoud

Diaspora vrouwen: Sleutelfiguren en rolmodellen

De portretten:

Alem Desta	Ethiopië
Christine Among	Oeganda
Farida van Bommel-Pattisahusiwa	de Molukken
Florence Andrew	Zuid-Soedan
Mekka Abdelgabar	Darfur
Jamila Talla	Afghanistan
Josephine Abahujinkindi	Rwanda
Julienne Doppenberg-Difukidi	Congo, DRC
Kadogo Nyawade	Kenia
Lourdes Villamil	Bolivia
Stéphanie Mbanzendore	Burundi
Zahra Naleie	Somalië

De volgorde is alfabetisch op voornaam.

Diaspora vrouwen: Sleutelfiguren en rolmodellen

- Diaspora vrouwen zijn *insiders* zowel in Nederland als in de landen van herkomst. Zij hebben kennis waarover anderen niet beschikken. Zij kennen de cultuur en gewoonten, zij spreken de taal en zij weten wanneer ze wel en niet moeten handelen.
  De diaspora kan aan de lokale partner uitleggen hoe vanuit de Nederlandse cultuur wordt gedacht. Deze kennis maakt de diaspora vrouwen tot sleutelfiguren wier kennis kan worden benut.
- De band met de in het herkomstland achtergelaten mensen is continu. De lijnen zijn kort. Deze directe verbinding maakt de weg vrij om met mensen van alle niveaus en alle sectoren relaties te kunnen aangaan. De toegankelijkheid van diaspora vrouwen tot initiatieven in het land van herkomst is hoog.
- Tegelijkertijd is de diaspora vrouw bij een bezoek aan het land van herkomst een relatieve *outsider.* Zij heeft meer vrijheid om onderwerpen aan de orde te stellen. Diaspora vrouwen durven hun mond open te doen. Terwijl vrouwen in het land van herkomst over precaire onderwerpen moeten zwijgen uit vrees voor consequenties.
- Vrede is een proces vanuit individuen naar de gemeenschap. Vrede begint bij 'jou' → de familie → de gemeenschap→ de samenleving. Vrede moet tot stand worden gebracht vanuit de binnencirkel naar de buitencirkel. Een vredesproces heeft rolmodellen nodig.
- Door de financiële middelen die de diaspora vrouwen inbrengen en de activiteiten die zij organiseren op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en inkomsten genererende kleinschalige bedrijvigheid, verwerft de diaspora aanzien en zeggenschap. Dit draagvlak is de basis van:
  - De acceptatie als brenger van positieve ontwikkelingen. De diaspora wordt aanvaard door 'partijen' zowel in Nederland als in het land van herkomst en kan daarmee de rol van intermediair vervullen.
  - Deze acceptatie is de basis om invloed uit te kunnen oefenen. Acceptatie geeft de onderhandelingspositie om *empowerment* van vrouwen in het land van herkomst te bevorderen.

Alem Desta

Interviews gehouden door studenten Culturele Antropologie
van de Universiteit van Utrecht; coördinatie: Rosa van den Berg

Redactie en vormgeving: Corrie Oudhoff
Een uitgave van Multicultural Women Peacemakers Network, MWPN

juni 2016

"We want to create a bridge between the Ethiopian and the Dutch people"

Naam:	Alem Desta
Leeftijd:	61 jaar
Gezinssituatie:	Alleenstaand, twee kinderen
Woonplaats:	Diemen
In Nederland sinds:	1985
Land van herkomst:	Ethiopië
Conflictsituatie:	Van 1974 tot 1991 was de interne politieke onrust in Ethiopië dramatisch, een burgeroorlog. Vanaf 1991 is de lange weg naar democratie begonnen.
Functies:	Bestuurslid SEM, Stichting Ethiopië Morgen, bestuurslid en medeoprichter van MWPN, Multicultural Women Peacemakers Network.
Zet zich in voor:	Het geweldloos oplossen van conflicten, *empowerment* van vrouwen op sociaaleconomisch vlak en de strijd tegen al vormen van geweld tegen vrouwen.

Haar achtergrond

Alem Desta groeide op in Ethiopië, al op haar 17de verhuisde ze naar Londen om business management te studeren. "Toen ik eenmaal in Engeland zat, was er in Ethiopië een nieuwe regering gekomen. Aangezien ik - ook toen al - politiek actief was, was het voor mij onveilig om terug te gaan, dus bleef ik in Engeland". Na het behalen van haar bachelor ging Alem naar Nederland om verder te studeren in ontwikkelingsstudies. Na haar studie bleef zij in Nederland om te werken. "Het merendeel van mijn arbeidzame jaren heb ik gewerkt bij Stichting VON, Vluchtelingen Organisaties Nederland. Ik heb mij ingezet voor het zichtbaar maken van de specifieke problemen die vluchtelingenvrouwen ondervinden tijdens hun asiel aanvraag en ik heb projecten geïnitieerd ter ondersteuning van de vrouwen bij hun integratie in Nederland. In het bijzonder heb ik mij ingezet voor de mensenrechten en de bestrijding van FGM, *Female Genital Mutilation.*"

Ik ben inmiddels gepensioneerd en in 2015 een nieuwe studie begonnen; een PhD in *gender studies* aan de Universiteit van Utrecht."

Oprichting Stichting Ethiopië Morgen, SEM

De Stichting Ethiopië Morgen (SEM) is een onafhankelijke organisatie van Ethiopiërs en vrienden van Ethiopië in Nederland die het land steunen in zijn ontwikkeling en werken aan verzoening en onderlinge vriendschap. Ethiopië hanteert de Juliaanse kalender; op 12 september 2007 is de millenniumwisseling gevierd, bijna acht jaar later dan in Nederland. Nederlandse Ethiopiërs hebben die gelegenheid gebruikt om een positief beeld van het land te bevorderen, het draagvlak voor de ontwikkeling van Ethiopië te verbreden, de mensenrechtensituatie onder de aandacht te brengen, de vriendschapsbanden tussen Nederlanders en Ethiopiërs te versterken en te werken aan verzoening en integratie van Ethiopiërs in Nederland. Stichting Ethiopië Millennium werd in 2007 omgedoopt tot Stichting Ethiopië Morgen.

Vanaf 1974 zijn Ethiopiërs naar Nederland gekomen; inmiddels ruim 15.000 mensen. De meesten werken hier, hebben vrienden gemaakt; enkelen zijn getrouwd met Nederlanders. Er is een groot aantal Ethiopische kinderen geadopteerd. Vanaf 2007 organiseert SEM jaarlijks rond de jaarwisseling culturele activiteiten. Nederlands - Ethiopische banden worden aangehaald. Er komen mensen uit Ethiopië, met wie we ervarin-

gen en kennis uitwisselen, *"we want to create a bridge between Ethopian and Dutch people".* Wij zijn, als het ware, ambassadeurs voor Ethiopië. Er is het beeld van Ethiopië als arm en corrupt, maar er is méér. Ethiopië is een prachtig land. Ethiopië roept positieve en negatieve reacties op: Het land kent armoede en culturele rijkdom, kansen en bedreigingen, lastige vragen over vrijheid, mensenrechten en ontwikkeling. SEM besteedt op constructieve wijze aandacht aan het gehele palet. SEM wil daarbij ook jongeren bereiken. Op 24 september 2016 organiseert SEM in Den Haag een Meet and Greet programma met debatten en film.

Projecten - In Nederland

SEM hanteert de volgende vier principes in al haar werk en projecten:
De activiteiten zijn *all-inclusive,* iedereen is welkom; het karakter van de werkzaamheden is niet politiek, geen partijpolitiek; er is sprake van gender-evenwicht waarbij vrouwen en mannen dezelfde kansen hebben; en het tango-principe, waar mogelijk werken Ethiopiërs en Nederlanders intensief samen.

Krachtvrouwen

Als vervolg op de conferentie in 2009 met het thema 'Kracht van Ethiopische vrouwen' is in 2010 het project 'Krachtvrouwen' geïnitieerd met het doel tenminste 15 vrouwen met een Ethiopische achtergrond aan het werk te helpen in een samenwerkingsverband met de gemeente Den Haag. SEM legde de contacten met werkgevers en met vrouwen op zoek naar werk. Het is een uitdaging om een match te maken tussen werkgevers en vrouwen met een Ethiopische achtergrond vanwege taalproblemen, het feit dat veel vrouwen thuis verantwoordelijk zijn voor hun kinderen en door de risico's die vrouwen lopen om hun uitkering in te moeten ruilen voor een tijdelijke baan.
Het project 'Krachtvrouwen' was een reactie op het boek *'Ethiopian Women Leadership'* dat ik heb geschreven. In de Amhaarse vertaling zijn in Ethiopië 8000 boeken verkocht. Van de Engelse versie 2000 boeken. De opbrengst van het boek gaat naar het Ethiopian Heritage fund en naar Abebech Gobena Orphanage.

Ethiopia in de Picture filmfestival

In samenwerking met Africa in the Picture is een speciaal filmfestival georganiseerd ter ere van het Ethiopisch millennium en herhaald in 2008. Gedurende vijf dagen werden in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag Ethiopische films en documentaires vertoond voor een breed publiek. Het festival werd feestelijk geopend met een uitverkochte zaal en afgesloten met een debat over de status van de film in Ethiopië.

Vrede en verzoening Actie

Samen met andere migranten organisaties uit de Hoorn van Afrika is er op het Spuiplein in Den Haag een ceremoniële actie georganiseerd tegen het aanhoudende geweld in de regio. Na een video die op een reusachtig scherm midden op het plein werd vertoond, werden door een groep Oost-Afrikaans en Nederlandse kinderen witte duiven, symbool van de wens naar vrede, losgelaten.

Projecten - In Ethiopië

Het "Bee 4 Development Empowerment Center"

SEM heeft met eigen middelen plus steun van NCDO en Oxfam Novib het project 'Queen Bees' opgezet, in Hawzen Ethiopië. Dit project bestaat uit de productie van honing en een centrum voor *'capacity building'*. Daarbij is een inkomsten genererend traditioneel eetcafeetje voor jonge gehandicapte vrouwen. En er is een begin gemaakt met een klein productiebedrijf van maandverband voor vrouwen. Onlangs is begonnen met het zoeken naar fondsen om grote machines aan te kunnen schaffen voor massa productie hiervan.

Duurzame energie

Dankzij steun van Icco vertrok in 2010 bestuurslid Abiy Ashenafi naar het Horn of Africa regional Environment Centre and Network, gerelateerd aan de Universiteit van Addis Abeba, voor een project op het onderwerp CO2 reductie. Dit was een direct gevolg van de aandacht die SEM heeft voor duurzame energie.

Relatie tot MWPN

MWPN is een netwerk van vrouwenrechtenactivisten, dappere vrouwen die in eigen land een minderheidsstandpunt innemen, soms met gevaar voor eigen leven. Zij knokken tégen kindhuwelijken en schadelijke traditionele praktijken, vóór vrede en veiligheid en vóór politieke participatie en arbeid voor vrouwen. Zij wisselen ervaringen uit en wijzen elkaar op mogelijkheden om wetten, verdragen en resoluties, zoals de VN R1325, in hun herkomstland uit te voeren. Ik had de eer één van de oprichters te zijn en, zeven jaar lang, voorzitter. De samenwerking tussen SEM en MWPN is goed, het versterkt elkaar.

"Everyone has a purpose in his life, for me it is to make a difference"

Naam:	Christine Among
Leeftijd:	51 Jaar
Gezinssituatie:	Alleenstaand, vijf kinderen
Woonplaats:	Amsterdam
In Nederland sinds:	1989
Land van herkomst:	Oeganda
Conflictsituatie:	Burgeroorlog 1987 - heden
Functie:	Voorzitter van en medeoprichter van Stichting MamaWatoto
Zet zich in voor:	Opvang en empowerment van straatkinderen en hiv/aids besmette (tiener)moeders in noordoost Oeganda.

Haar achtergrond

Christine Among groeide op in de oostelijke provincie Teso waar vandaan ze, 15 jaar oud, vluchtte voor een uithuwelijking door haar vader. Daarna stond ze er alleen voor.
Door dreiging van de rebellengroepering, onder leiding van Alice Lakwena, moest ze in de jaren '80 noodgedwongen opnieuw vluchten voor haar leven. Ze was getuige van veel gruweldaden in haar geboorteregio door de rebellen van Joseph Kony. Daar leerde ze haar ex-man kennen, met wie ze in 1989 naar Nederland vertrok.
Ze zet zich in voor de bestrijding van armoede en ongelijkheid en ze is initiatiefnemer van verschillende projecten. Zo gaf ze in samenwerking met de GGD in stadsdeel Amsterdam Zuid-Oost voorlichting over hiv/aids en homoseksualiteit en werkte ze jaren in ontwikkelingslanden voor de UN Refugee Agency en Oxfam Novib.

Oprichting Stichting MamaWatoto

De stichting is opgericht in 2007, maar heeft haar oorsprong verder terug in de tijd. "Toen ik met mijn ex-man nog in Oeganda woonde, was er een vrouw in onze buurt naar het ziekenhuis gebracht. Ze was aangevallen door de rebellen, die haar met een machete gruwelijk hadden verminkt. Naast haar bed stond een jongetje, vier jaar oud, dat geen idee had van wat er gebeurde. Er was toen niemand die voor hem zorgde, dus namen wij hem met ons mee."
Zo is het eigenlijk begonnen, de stichting heet dan ook MamaWatoto, Swahili voor 'mother of children'. "Ik had geen idee dat ik nog meer kon doen, totdat ik met iemand van Oxfam Novib in contact kwam. Toen groeide het idee voor de oprichting van MamaWatoto, later kwam, in samenwerking met andere Nederlands-Afrikaanse vrouwen, daar de stichting uit voort."

Projecten

De stichting doet verschillende projecten ter bestrijding van armoede en ongelijkheid. We richten ons daarbij op twee groepen. We ondersteunen vrouwen om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien en wij werken aan de ontwikkeling van straatkinderen.

In Oeganda

"Het meest trots ben ik op het landbouwproject Teruwep. We hebben jonge vrouwen verschillende zaden

gegeven om in te zaaien, van de verdiensten moeten ze een deel bewaren. Teruwep is een groot succes! Het geld dat de vrouwen verdienen leggen ze samen in, zoals bij een bank. Wanneer iemand in iets wil investeren moet het geld uit die pot gehaald worden." Lachend vervolgt ze: "Het loopt zelfs zo goed, dat de mannen mij smeken om ook mee te mogen doen, want ze zien dat het goed gaat bij de vrouwen."

"Sinds 2008 is veel bereikt. 560 Tienermoeders zijn in verschillende vakken getraind, zij hebben leren kleren maken, haar kappen, kippen fokken, koken en catering organiseren.
Wij hebben meer dan duizend vrouwen, die lijden aan aids of besmet zijn met het hiv-virus, en weduwen daadwerkelijk kunnen ondersteunen met praktische hulp. We hebben de vrouwen voedselzekerheid geboden door zaden, kunstmest en ploegossen te geven."

Op dit moment is de stichting druk bezig met een project voor straatkinderen in het Soroti-gebied, waar Christine is opgegroeid. "We leren de kinderen allerlei ambachten zoals visserij, pluimveehouderij, stenen bakken, tapijten weven, werktuigkunde en basale computerkennis maar ook creatieve vaardigheden zoals handwerken, naaien, haar kappen en drama."
De kinderen krijgen psychosociale hulp als dat nodig is, ze worden gecoacht en begeleid. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de lokale partner Ricode, het gemeentebestuur en met mensen uit de directe omgeving.

"Mijn gedrevenheid om dit alles te doen heeft in belangrijke mate te maken met mijn eigen geschiedenis. Ik voel me heel erg verbonden met die meiden, heel erg. Ik heb ook op straat geleefd, net als zij. Ik kom vaak in Oeganda. Nu noemen ze die straatkinderen 'garbage', honden. Er zijn leraren, advocaten, zelfs ministers die zo denken. Ik wil iedereen die dit denkt het tegendeel bewijzen.
Ik wil dat de straatkinderen zelf ook gaan inzien dat zij meer respect verdienen, maar dan moeten ze dat zelf ook willen. Het is als je gewend bent op straat te leven en te wonen moeilijk om je ineens naar regels te gedragen. Straatkinderen zijn overlevers: Ze overleven ook zonder jou; zij hebben een andere mindset.
Ik blijf positief, dat is de Afrikaanse manier, denk ik. Als een deur dicht gaat, gaat er een andere open.
Als ik praat over MamaWatoto, je ziet het, word ik helemaal gelukkig. Ik ben nog nooit zo gelukkig geweest, Iedereen heeft een doel in zijn leven. Mijn doel is om een verschil te maken in iemands leven. Niet per se een groot verschil, maar een beetje. Daar leef ik voor."
Mamawototo kan de projecten uitvoeren dankzij subsidies of giften van Achmea, Wilde Ganzen, ASML, IMPULSIS en de NCRV met het tv-programma Altijd Wat.

Specifiek aandacht voor vrouwen

MamaWatoto richt zich vooral op straatkinderen, en is daarbij begonnen met de opvang van jonge, gevluchte tienermoeders. Deze jonge vrouwen vervallen in armoede doordat hun mannen omgekomen zijn in de oorlog of doordat ze, als gevolg van verkrachting, besmet zijn met hiv. "Hiv is nog steeds een stigma in Oeganda, vooral op het platteland. Vroeger wisten mensen niet echt wat het was en werd je, als je het had, uit de gemeenschap gestoten. Zelfs je eigen ouders wilden dan niet meer met je praten, of in dezelfde ruimte zitten. Mensen zeggen veelal: hij of zij overleed aan aids. Nee, mensen overleden aan het stigma, aan de eenzaamheid."
Tegenwoordig is dat gelukkig minder, we proberen mensen voor te lichten. We zijn ooit begonnen ons te richten op vrouwen, maar nu geven we voorlichting aan de gehele omgeving.’

Relatie tot MWPN

‘Ik was vroeger heel verlegen. Door MWPN ben ik gaan spreken voor groepen en ben ik in contact gekomen met andere mensen. Ik ben sindsdien erg veranderd. We werken allemaal aan hetzelfde doel: Empowerment van vrouwen. 'Samen zijn we sterk', ik heb ook veel andere Afrikaanse vrouwen leren kennen en hoe meer je samenwerkt, hoe sterker je staat.’

"Het vertrouwen tussen elkaar moet hersteld worden als we vrede willen"

Naam:	Farida van Bommel-Pattisahusiwa
Leeftijd:	63 Jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, 2 dochters, 4 kleinkinderen
Woonplaats:	Hilversum
In Nederland sinds:	In Nederland sinds 1951
Land van herkomst:	Nederland, ouders uit de Molukken, Indonesië
Conflictsituatie:	Religieus conflict 1999 - 2003
Functies:	Voorzitter en projectleider van VvVM, Vrouwen voor Vrede op de Molukken en bestuurslid MWPN, Multicultural Women Peacemakers Network
Zet zich in voor:	Vredesopbouw in Nederland en op de Molukken waarbij vrouwen een belangrijke rol spelen.

Haar achtergrond

"Mijn vader was een KNIL-soldaat (Koninklijk Nederlands Indisch Leger) en heeft dus met de Nederlanders meegevochten tegen de Indonesiërs. De Nederlandse regering had na de onafhankelijkheid van Indonesië besloten de Molukse KNIL-soldaten tijdelijk naar Nederland te halen. Dit omdat het in Indonesië te gevaarlijk werd voor hen; het onafhankelijke Indonesië beschouwde de KNIL soldaten als vijand". Het idee was dat het tijdelijk zou zijn, zes maanden. De Nederlandse regering wist niet goed wat het met de Molukse soldaten aan moest".
Extra complicerend was het ideaal van de Molukkers: Een van Indonesië onafhankelijk land, De Molukken.
De Molukkers konden in Nederland blijven en dat hebben ze gedaan. Intussen is al weer de vierde generatie geboren.

Oprichting stichting Vrouwen voor Vrede op de Molukken

In 1999 brak er een oorlog uit op de Molukken. "Mijn moeder en ik zaten op de bank en keken met ongeloof en verbijstering naar het journaal toen we de beelden zagen; er was plotseling oorlog in je vaderland. Die oorlog heeft ons hier in Nederland gelijk in beroering gebracht.
Het was een oorlog tussen de christelijke Molukkers en islamitische Molukkers. Zelf ben ik moslim en daarmee behoor ik tot de minderheid". In Nederland wonen ongeveer 60.000 Molukkers waarvan vijf procent moslim en 95 procent christelijk is.
Toen Farida merkte dat de spanningen tussen de Molukkers in Nederland onderling toenam, is ze samen met andere vrouwen rond de tafel gaan zitten en hebben zij in 2000 de stichting Vrouwen voor Vrede op de Molukken VvVM opgericht. Vrouwen voor Vrede op de Molukken is een samenwerkingsverband van Molukse moslim- en christenvrouwen. "Hiermee willen wij laten zien dat het belangrijk is dat moslims en christenen samenwerken voor een vredige samenleving. De eerste vijf jaren was de aandacht gericht op 'de vrede bewaren' in Nederland."
Haar opvoeding en haar geloof inspireerden Farida: "In mijn opvoeding werd respect voor andersgelovigen al vroeg met de paplepel ingegoten. Mijn moeder vertelde ons dat, als wij buiten wilden spelen, wij vooral niet te lawaaierig mochten zijn in de buurt van een kerk omdat er wellicht mensen binnen aan het bidden waren, daar hoor je respect voor te hebben. Mijn inspiratie voor dit werk haal ik uit mijn geloof, een religie die vrede nastreeft. Daar ben ik tot in mijn diepste wezen van overtuigd, ondanks alle negativiteit vanuit de media. Bepaalde verzen uit de koran gebruik ik als instrument voor het vredeswerk. Daarnaast kan ik kracht putten uit mijn Molukse traditionele erfgoed".

Op de Molukken

Tussen bepaalde christendorpen en moslimdorpen op de Molukken bestaan eeuwenoude broederschapsbanden. Deze zijn door onze voorouders bepaald: "Je wordt als broeders beschouwd binnen dat verbond en je mag onderling dan ook niet met elkaar trouwen. In tijden van nood help je elkaar. Toch is er een oorlog ontstaan tussen beide groepen en dit heeft puur en alleen met politiek te maken!
De mensen hebben zich tegen elkaar laten opjutten door onder andere het militaire regime. Toen het democratiseringsproces begon, werden bevolkingsgroepen in verschillende gebieden van Indonesië tegen elkaar opgezet. Door het creëren van conflicten kon het democratiseringsproces gedwarsboomd worden. Om die te beslechten zijn militairen nodig en zo kunnen die aan de macht blijven".
VvVVM is voortdurend bezig met mensen ervan bewust te maken dat het geen religieuze oorlog is. Religie is in dit geval gepolitiseerd. Hoewel het vredesproces, begonnen in 2003, nog steeds voortduurt en de broederschapsbanden zijn hersteld, is het belangrijk om alert te blijven en een vredescultuur te blijven onderhouden.

Projecten

Vanaf 2009 loopt het lange termijn project 'het 100-dorpenplan' waarbij groepen vrouwen worden getraind in participatieve planning. De vrouwen wordt geleerd om mee te denken en mee te praten over een bepaald thema dat in hun dorp belangrijk is voor hun ontwikkeling. De problematiek van de vrouwen in dat dorp wordt als casus gebruikt bij de trainingen. Deze trainingen zijn *'community-based'* en op maat gemaakt voor de vrouwen. De trainingen zijn emancipatorisch, vrouwspecifiek en tegelijkertijd vrede-opbouwend. De thema's bij de trainingen zijn politieke participatie, vrouwelijk leiderschap, religie en conflictpreventie. In 2015 liep dit project af, in totaal zijn 1502 vrouwen in 106 dorpen direct bereikt. "Ons streven is dat de dorpen, na afloop van het project, deze onderwerpen zelf verder oppakken met de lokale autoriteiten".

Specifiek aandacht voor vrouwen

"Vrouwen zijn vredesbrengers, vrouwen hebben een lange adem. Ik heb wel vergaderingen in de moskee met mannen meegemaakt, maar dat loopt nooit echt goed. Mannen voeren de boventoon, vrouwen hebben meer de verzorgende taken. In onze cultuur stellen vrouwen zich dienstbaar op. Er moet verandering komen. Toen de oorlog in ons vaderland heel hevig was, ging het soms ontzettend fel toe tussen de mannen. De boel komt tot rust als vrouwen het overnemen. Dankzij vrouwen lukt het beter om moslims en christenen bij elkaar te krijgen om met elkaar te praten. De moslimvrouwen binnen VvVM hebben in het begin veel kritiek gekregen van hun mannen: Er is ooit de vraag gesteld hoe wij toch kunnen samenwerken met de 'vijand'. Wij vinden juist dat het vertrouwen tussen elkaar hersteld moet worden. Dit kan gebeuren door met elkaar te praten en gezamenlijke activiteiten te organiseren. Naarmate de tijd verstreek kregen de vrouwen steeds meer steun van de Molukse moslimmannen. Ook zij begonnen in te zien dat het nodig is om het vertrouwen te herstellen. In onze gemeenschap hebben de vrouwen een belangrijke voorbeeldfunctie gekregen. Hopelijk zet de huidige Molukse jeugd later het vredeswerk voort".

Relatie tot MWPN

"Ik heb aan de wieg gestaan van MWPN, ik ben een van de oprichters. Dat was in de periode na elf september 2001 waarin de polarisatie tussen bevolkingsgroepen steeds meer toenam. We hebben ons getraind in de thema's *peacework*, *female leadership*, *bridging*, *linking.* We hebben twee grote internationale conferenties georganiseerd, een in Burundi en een in Indonesië over de VN Resolutie 1325. Onze vrouwen hebben een ding gemeen, er is een conflict in het land van herkomst, daarom zijn wij in Nederland. MWPN is een netwerk van vrouwen die activiteiten ondernemen voor de vrouwen en de jeugd in de landen van herkomst die lijden onder het oorlogsgeweld. Wij weten wat het betekent om in de diaspora te leven. Onderling solidair en vanuit onze diversiteit laten we onze gezamenlijke stem horen".

"Als we vertrouwen geven, lossen de vrouwen hun eigen problemen op"

Naam:	Florence Aate Andrew
Leeftijd:	54 jaar
Gezinssituatie:	Alleenstaand, een zoon en een kleinzoon.
Woonplaats:	Voorburg
In Nederland sinds:	1997
Land van herkomst:	Zuid Soedan
Conflictsituatie:	De strijd tussen de voorzitter en de vice voorzitter van de regering, met als gevolg een machtsstrijd waarin etniciteit wordt misbruikt.
Functies:	Oprichter en voorzitter van Stichting STAD, Support Trust for African Development. Oprichter en voorheen voorzitter van SSWAN, South Sudanese Women Association.
Zet zich in voor:	Humanitaire hulp en de dialoog om conflicten tussen mensen op te lossen. De opheffing van armoede en de ongeletterdheid.

Haar achtergrond

Florence is in 1996 naar Nederland gekomen om aan het Instituut voor Social Studies te studeren. Daar is ze in 2001 afgestudeerd als Master of Arts in Development Studies met als specialisatie Agricultural and Rural Development. Tijdens haar studie kreeg Florence de kanker hodgkin. Deze ziekte heeft haar verdere leven bepaald tot op de dag van vandaag. Langdurende en intensieve behandeling, controles, terug kerende tumoren. In Zuid Soedan was Florence assistent docent aan de Ahfad University. Het was de bedoeling om terug te keren maar dat kon niet. Haar carrière in Zuid Soedan zag Florence 'in rook op gaan'. Vanwege de onzekere situatie wilde ze haar zoon niet naar Nederland halen. Hij is in Zuid Soedan gebleven. Gelukkig heeft hij het daar goed gedaan, hij heeft er een goede baan.
Florence is actief, ze heeft jaren lang verschillende workshops, cursussen en trainingen over humanitaire en multiculturele onderwerpen, gender, etniciteit, migratie and ontheemding gevolgd. En ze heeft er even zo veel zelf aan anderen gegeven in Nederland en internationaal.

Oprichting van haar stichtingen

"Ik heb 2 stichtingen opgericht: SSWAN, South Sudanese Women Association. SWAN organiseert activiteiten voor de Soedanezen in Nederland om integratie te bevorderen.
Stichting STAD, Support Trust for African Development, deze stichting is de voortzetting van de organisatie SOST, Sudanese Orphans Support Trust. Ik ben begonnen met mijn activiteiten in Noord Oeganda, daar leven de vluchtelingen uit Soedan. De weeskinderen, in het bijzonder de meisjes, zijn altijd mijn grootste zorg. De meeste vrouwen zijn analfabeet. Ongeletterdheid maakt de vrouwen kwetsbaar. Ze kunnen gemakkelijk tegen elkaar worden uitgespeeld. Ik probeer door trainingen de vrouwen sterker te maken".

Mijn visie en missie

"Ik ben er van overtuigd dat het belangrijkste wat ik doe, is er voor te zorgen dat de mensen 'op de grond' het gevoel krijgen dat het hun verantwoordelijkheid is om iets van onze initiatieven te maken. Het zijn hun activiteiten, zij zijn de eigenaars van het project. Onze stichting moet zorgen dat er geld komt om het werk uit te kunnen voeren. Vertrouwen in de mensen is de basis waarop het werk kan worden gedaan.
Ja, er is armoede die de mensen verlamt, ja er is corruptie waardoor zaken mis lopen; de enige manier om daar tegen in te gaan is de professionele houding waarmee je mensen vertelt hoe ze zaken kunnen

aanpakken, zonder dwang, zonder oordelen. Uitstralen dat ze hun werkzaamheden kunnen uitvoeren, dan loopt het ook. De lokale kennis en vaardigheden, hun ervaringen, hun arbeid vormen de basis voor de uitvoering van de projecten". Florence's taak is monitoren, een mentor, een vraagbaak zijn.
Nog steeds vluchten mensen naar Oeganda. Onverminderd gaat haar energie daarom naar de mensen in de vluchtelingenkampen, specifiek naar de jeugd, de jongens en meisjes. De jeugd vormt de verbinding met ongeletterde vrouwen. Zij kunnen een brug slaan naar de analfabete vrouwen. Er zijn inmiddels goed opgeleide jong volwassenen. Er is geen werk voor hen, er zijn geen banen; zij kunnen een rol spelen in de projecten, zorgen voor een deskundige uitvoering.

De projecten - in Zuid Soedan

Met financiële steun van de St.John en St.Philips Kerk in Den Haag, Oxfam Novib, Aqua4all en individuele weldoeners is STAD er in geslaagd om een 'Moeder en Kind Gezondheidszorg Unit' te bouwen op de plaats van het Payawa Primary Health Care Center. Dit centrum, gebouwd in 1997, was grotendeels verwoest in de 25 jaar wrede burgeroorlog tussen Zuid Soedan en Soedan. Na de vrede in 2005 was Payawa Boma relatief rustig en er keerden mensen terug uit de vluchtelingenkampen. De waterput bij dat centrum was volledig verwoest. Stad kon in 2015 het Community Action Water Program, CAWP, contracteren om een nieuwe waterput te slaan en - belangrijk - een water management commissie te trainen. De training is een essentiële voorwaarde voor het behoud van de put en voor de kwaliteit van schoon drinkwater. Met de put in de buurt hoeven vrouwen geen kilometers meer, met het risico op verkrachting onderweg, te lopen.
STAD werkt aan bewustwording, vredes opbouw en bestrijding van seksueel geweld. De dialoog als wapen. "Ik ben er van overtuigd dat een doorgaande dialoog het enige wapen is waarmee tot vrede kan worden gekomen. De machtsstrijd 'aan de top' sleurt de mensen 'op de grond' mee in de etnische strijd. Zij voelen de pijn, zij leven er mee en zij moeten het oplossen."

STAD-Wadi heeft in 2015, in samenwerking met de partnerorganisatie EWA, Equatoria Women Association, het pilotproject Seeds for a Big Baobab in de Magwi County uitgevoerd. Daarbij ging het om de onderwerpen vrouwen rechten, de strijd tegen culturele en traditionele negatieve gebruiken, vrouwelijk leiderschap en informatie over de VN R 1325. Verschillende belangstellenden lieten weten de bijeenkomsten te willen volgen; ambtenaren, christelijke en moslim vrouwengroepen, vertegenwoordigers van etnische stammen. Het gouvernement heeft gevraagd meer van dergelijke projecten te organiseren. Helaas moesten de activiteiten vroegtijdig worden gestopt en worden uitgesteld tot later vanwege oplaaiend geweld van de opstandelingen.

De projecten - in Oeganda

Dankzij steun destijds van STAD beheert de partner organisatie YWCDO, the Youth and Women Community Development Organization, een training/conferentie centrum. Hier worden cursussen en bijeenkomsten georganiseerd voor vrouwen en de jeugd. Alfabetisering, opvang van kinderen, workshops, drama, feesten. Gelukkig is het centrum financieel zelfvoorzienend door de verhuur van ruimten.
Sport is voor YWCDO een bindmiddel tot vrede. De voetbalclub PFBC, Primio Football Club, opgericht voor junks, verslaafde taxi chauffeurs en andere jongeren, die van het goede pad af waren, is intussen uitgegroeid tot een sociale activiteit waar de sfeer zo is dat gesproken kan worden over de problemen van jongeren, werkloosheid, geweld tegen vrouwen, Hiv/Aids, vredesopbouw en de voor vrouwen schadelijke cultuur. Met de sport wordt verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving bij gebracht.
STAD is heel gelukkig met de training die Nuffic aan de medewerkers van YWCDO heeft gegeven. De efficiëntie en de management capaciteit van YWCDO is verbeterd. En, zeker zo belangrijk, YWCDO is deskundiger geworden in de ondersteuning van de gemeenschap. Dankzij interview technieken, probleem analyses, probleem identificatie kunnen de medewerkers oplossingen aandragen, suggesties doen, conflicten signaleren e.d..

De relatie tot MWPN

In de begin jaren was MWPN een zeer gemotiveerde groep vrouwen, die veel initiatieven heeft genomen. De laatste jaren minder. Het komt natuurlijk ook doordat financiën zijn weggevallen, maar dat is het niet alleen. Iedereen valt terug op de activiteiten van de eigen stichting, begrijpelijk, maar jammer genoeg worden die ervaringen niet met elkaar gedeeld. "Ik mis de feeling of sisterhood". We wisselen te weinig uit.

"Het is onaanvaardbaar wat vrouwen, op basis van het vrouw zijn, moeten meemaken"

Naam:	Josephine Abahujinkindi
Leeftijd:	52 jaar
Gezinssituatie:	Weduwe, vier kinderen
Woonplaats:	Brussel
In Nederland sinds:	1998
Land van herkomst:	Rwanda
Conflictsituatie:	Genocide in 1994
Functies:	Voorzitter, coördinator van activiteiten en medeoprichter van stichting FADHAF, Fonds Pour l'Avancement des Droits Humains de Femmes d'Afrique Francophone.
Zet zich in voor:	Empowerment van vrouwen en meisjes in Franstalige landen in Afrika.

Haar achtergrond

Na de genocide in Rwanda is Josephine naar Nederland gevlucht. Ze kwam in 1998. Ze solliciteerde voor een functie bij de stichting Mama Cash, een Nederlandse organisatie die wereld wijd vernieuwende en taboedoorbrekende initiatieven van vrouwen ondersteunt. Daar leerde ze welke criteria maken dat een organisatie goed is, ze moest beoordelen welke initiatieven steun verdienen.
Deze kennis heeft ze meegenomen bij het oprichten van haar eigen organisatie, Fonds pour l'Avancement des Droits Humains des Femmes d'Afrique Francophone (FADHAF). Vrij vertaald is dit het fonds voor de verbetering van mensenrechten van Afrikaanse, Franstalige vrouwen.
In plaats van de nadruk te leggen op de verschrikkelijke gebeurtenissen die gebeurd zijn tijdens de genocide, praat Josephine liever over haar organisatie en de doelen voor de toekomst.
Josephine woont nu in Brussel waar ze als juriste werkt bij een Belgische organisatie voor Vluchtelingen, vergelijkbaar met Vluchtelingenwerk Nederland.

Oprichting stichting FADHAF

"Ik heb de organisatie opgericht om mijn bijdrage te leveren aan de verbetering van vrouwenrechten in Afrikaanse landen, specifiek in Franstalig Afrika. Dat is omdat ik heb geconstateerd dat er een grote kloof is tussen mensen uit Engelssprekende landen en Franssprekende landen qua vrouwenemancipatie en kennis van vrouwenrechten. Dit heeft te maken met toegang tot informatie. Omdat de Engelse taal zo wijdverspreid is over de wereld, is het bijna noodzakelijk om Engels te spreken. Wanneer je alleen Frans spreekt, kan dat problemen opleveren. Ook het onderwijssysteem speelt een rol. Na de kolonisatie werd niet alleen de taal van het westerse land overgenomen, maar ook het schoolsysteem. Het Franse systeem is vooral gericht op het verwerven van kennis en minder op het eigen maken van vaardigheden zoals jezelf presenteren. Dit verschil vergroot de kloof. In de praktijk heb ik gemerkt dat deze problemen er zijn".
Op dit moment is de aandacht van FADHAF vooral gericht op Burundi, Congo en Benin.
Het doel van de organisatie is om, naast empowerment van vrouwen, ook een financiële bijdrage te leveren. Veel vrouwen ondernemen initiatieven maar zonder financiële steun is dat lastig. "Wij zien het als onze taak ervoor te zorgen dat vrouwen een eigen fonds kunnen vormen om zelfstandig een bijdrage te leveren aan empowerment".

Projecten

De organisatie is nog klein en daarom nu alleen gericht op Burundi, Congo en Benin. Maar Josephine is van plan om te groeien. "Niet alleen in de Franstalige landen in Afrika, maar ook voor de Afrikaanse vrouwen die deel uitmaken van de diaspora in landen zoals Nederland. Zij kampen met dezelfde problemen, alleen in wat mindere mate".
FADHAF organiseert daarom ook activiteiten in Nederland. Er zijn enkele projecten uitgevoerd met vooral Afrikaanse vrouwen, maar soms komen er ook andere vrouwen bij. We doen trainingen over verschillende thema's om vrouwen te inspireren en te activeren. De trainingen in Afrika en Nederland zijn verschillend van aard. "In Afrika zijn de trainingen en bijeenkomsten vooral gericht op geweld tegen vrouwen en tegen meisjes op school. Zwangerschap is een veel voorkomend groot probleem voor Afrikaanse jonge meisjes. We geven voorlichting op school, ook aan de leraren en de ouders. Dit onderwerp is van groot belang in Benin en Burundi".

Specifiek aandacht voor vrouwen

Josephine spreekt gepassioneerd over haar doel: "Ik vind het heel belangrijk om de vrouw aan het woord te laten en vrouwen te ondersteunen zodat ze zichzelf kunnen ontwikkelen en actief kunnen worden. De grote ongelijkheid tussen vrouwen en mannen, in de landen waarin we actief zijn, is jammer genoeg nog steeds aanwezig. Dit geldt bijna overal op de wereld, maar het is duidelijker in Afrikaanse landen.
De armoede treft meer vrouwen dan mannen, daarnaast zijn vrouwen vaker dan mannen slachtoffer in conflictsituaties. Het is dus de moeite waard om je in te zetten om vrouwen meer actief te laten worden. Bovendien zijn er meer vrouwen dan mannen op de wereld, het is zonde als het grootste deel van de bevolking niet deelneemt aan de ontwikkeling van het land".
De persoonlijke ervaringen van Josephine dragen bij aan haar motivering om door te gaan, ondanks de moeilijkheden. "Tijdens de projecten krijg ik veel verhalen te horen van vrouwen en jonge meisjes die worden mishandeld of verkracht. Het is verschrikkelijk om te horen dat vrouwen op basis van het feit dat ze vrouw zijn deze ervaringen moeten meemaken. Het is echt onaanvaardbaar. Er moet wederzijds respect tussen de man en de vrouw ontstaan".

Relatie tot MWPN

Josephine komt verschillende obstakels tegen bij het succesvol leiden van de organisatie. Bekendheid krijgen is daar een van. Hier kan MWPN bij helpen. Ook de support van andere organisaties is zeer behulpzaam. "Als je activiteiten wilt organiseren, kan je via het netwerk van MWPN deelnemers en bekendheid krijgen. Er zijn ook trainingen aangeboden die heel leerzaam zijn bij het leiden van FADHAF".

"Vrouwen zijn niet minderwaardig, zij hebben een achtergestelde positie. Er is veel achterstand in te halen"

Naam:	Juliënne Doppenberg-Difukidi
Leeftijd:	57 jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, drie kinderen, een kleinkind
Woonplaats:	Den Haag
In Nederland sinds:	1987
Land van herkomst:	Democratische Republiek Congo (DRC)
Conflictsituatie:	Oorlog in Congo
Functie:	Oprichter van Stichting Tosangana, begeleidt en coördineert de activiteiten.
Zet zich in voor:	Gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen en voor beter onderwijs voor alle kinderen.

Haar achtergrond

"Ik kom uit de Democratische Republiek Congo, ook wel Congo Kinshasa genoemd. Ik word weleens gevraagd waarom Kinshasa erbij wordt geplakt. Wel, omdat er twee landen zijn waar in de naam Congo voor komt. Kinshasa is de hoofdstad van mijn Congo, Brazzaville is de hoofdstad van mijn buurland Republiek Congo".
Juliënne is in 1987 naar Nederland gekomen. In Congo heeft zij gestudeerd aan de Nationale Pedagogische Universiteit van Kinshasa. In Nederland aan de Hogeschool Fontys en bij Sonnevelt in Breda een opleiding tot kindercoach gevolgd.

Oprichting stichting Tosangana

'Eigenlijk begon het met mijn moeder. Ik zet iets voort dat mijn ouders, vooral mijn moeder, al in Congo deden. Die namen kinderen van verschillende etnische achtergrond in huis op. Julienne was toen niet blij met al die broertjes en zusjes. Later, nadat haar ouders beiden overleden waren, ging zij terug naar Kinshasa om hun graf te bezoeken. Juist toen kon ze bij deze broertjes en zusjes terecht. Na die ervaring begon Juliënne het werk van haar ouders te waarderen. Ze richtte de stichting Tosangana op. "Door mijn verleden en de liefde in mijn familie kreeg de stichting de naam Tosangana, wat 'tot elkaar brengen' betekent."

Projecten

In onze projecten is gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen het uitgangspunt voor de activiteiten. "Uit eigen ervaring, en doordat ik nu in een andere cultuur leef, zie ik de problemen in het onderwijs in Congo. Mijn visie op vrouwen, veiligheid en vrede wordt gevoed door de situatie in Congo. In Nederland heb ik mijn mening ontwikkeld over de positie van vrouwen in de maatschappij. Ik heb in mijn nieuwe cultuur, wat ik al dacht over vrouwen, bevestigd gekregen. Ik kan uit beide culturen de ideeën kiezen die aansluiten bij mijn opvattingen. Naast activiteiten in het onderwijs kies ik voor landbouw, omdat dat belangrijk is om van te kunnen leven.

In Nederland

‘In Nederland zijn de onderwerpen: maatschappelijke participatie en informatie over het onderwerp vrede en veiligheid voor vrouwen in de DRC. Tosangana is er niet alleen voor Congolese vrouwen, Tosangana wil vrouwen bereiken van alle nationaliteiten. In de projecten wel specifiek georganiseerd voor Congolese vrouwen staat het onderwerp integratie in de Nederlandse samenleving centraal.

In de DRC, Democratische Republiek Congo

Vanaf 2010 geeft Juliènne op drie scholen zelf de training 'actief leren' aan leraren. Dit traject is uitgewerkt met hulp van Stichting Bambale uit Eindhoven. In 2015 is een samenwerking tot stand gekomen tussen Tosangana, Bambale, Edukans en onderwijskundigen van de Universiteit van Amsterdam. Dankzij deze samenwerking kunnen inmiddels zestien scholen, waarvan vier middelbare scholen en twaalf basisscholen, met een leertraject worden ondersteund.
Naast de onderwijsactiviteiten heeft Tosangana een contract gesloten met een lokale polikliniek. Deze polikliniek zorgt voor basale gezondheidszorg voor de kinderen uit de 'eigen' school.
Een verschil tussen projecten in Nederland en in Congo is dat in Congo Tosangana zich vooral richt op jongeren, in het bijzonder op meisjes. "Wij moeten nu met jongeren aan de slag gaan om morgen veranderingen te kunnen zien."
Stichting Tosangana heeft ook nog een landbouwproject, dat los staat van de andere projecten. In dit landbouwproject krijgen ouders, waarvan de kinderen op Julièn ne’s school zitten, een stukje grond toegewezen waarop ze zelf hun eten kunnen verbouwen en zo een inkomen genereren.
Julièn ne hoopt dat er meer vrijwilligers komen; "ik geloof in de zaden die ik nu plant. Ik hoop dat de jongeren op een dag kunnen zeggen dat Tosangana een belangrijke rol heeft gespeeld in hun leven."

R 1325 het pilotproject Small Seeds for a Big Baobab

In het najaar 2015 voert Tosangana, samen met de lokale partnerorganisatie, een scholingsproject uit in Kinshasa en in Gemena, het platteland, voor jongeren met politieke en maatschappelijke ambities. De onderwerpen zijn: politieke participatie, democratisering en de rol van vrouwen in de samenleving. Centraal staat de betekenis van de VN-resolutie 1325, waarin de rol van vrouwen tijdens het vredesproces en de wederopbouw van de samenleving, na het conflict, is vastgelegd. Het bijzondere van dit scholingsproject is dat enkele Congolese parlementariërs en bestuurders zich hebben gecommitteerd om als mentor voor de jongeren te fungeren. Tegelijkertijd wordt de directe omgeving van de jongeren, de ouders en de leraren, betrokken bij dit project. Het resultaat geeft hoop! Mensen gaan 'open staan' voor een andere kijk op de mogelijke rol van meisjes en vrouwen.

Specifiek aandacht voor vrouwen

"De belangrijkste reden waarom ik opkom voor vrouwen, is omdat zij als minderwaardig worden gezien ten opzichte van mannen. "Al als puber accepteerde ik dit niet, vandaar de keuze van mijn scriptie, in 1982, over 'meisjes van nu en werk'. Tijdens haar studie in Congo en later in Nederland realiseerde Julièn ne zich het belang van werken met en voor vrouwen. 'Vrouwen zijn niet minderwaardig, wel hebben zij in veel gevallen een achtergestelde positie. Er is veel achterstand in te halen'.

Relatie tot MWPN

‘MWPN en Tosangana hebben een nauwe band. Wij delen dezelfde visie. Daarnaast zijn we ervan overtuigd dat we elkaars expertise nodig hebben en samen moeten werken om verder te komen: ‘Je hebt altijd twee handen nodig om een touw vast te knopen. "Ik zie MWPN als een paraplu van stichtingen die zich inzetten voor vrouwen, vrede en veiligheid."

"Het zit gewoon in ons, dat we de mensen in ons land van herkomst steunen"

Naam:	Kadogo Nyawade
Leeftijd:	55 jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, drie kinderen
Woonplaats:	Helmond
In Nederland sinds:	1991
Land van herkomst:	Kenia
Conflictsituatie:	Zeer hoge mate van (politieke) instabiliteit in Kenia
Functie:	Voorzitter en oprichter van stichting Kadowinja
Zet zich in voor:	Educatie en voedselzekerheid van kinderen in Kenia.

Haar Achtergrond

Kadogo is opgegroeid in Nairobi, Kenia. Ze woonde daar met haar ouders en negen broers en zussen. Van kinds af aan heeft ze geleerd om te zorgen voor anderen, om wat terug te geven aan de samenleving. Kadogo vertelt over vroeger, toen er kinderen buiten op straat liepen naar de vuilnisbelt om eten te zoeken. "Mijn moeder kon dat niet aanzien. Als we restjes hadden deden we dat in aparte bordjes en dan moesten wij om de beurt bij het raam kijken om het eten te geven als we die kinderen zagen lopen. We vonden dat altijd heel vervelend want we mochten pas spelen als we het eten hadden weggegeven".

Dankzij een oom, die in Denemarken woonde, kon Kadogo haar schoolgeld betalen en heeft ze de opleiding voor hotelcatering gevolgd. Kadogo is in 1984 naar Oostenrijk verhuisd, toen ze daar een baan met huisvesting aangeboden kreeg. Ze miste daar de warmte van haar geboorteland. "Ik kan me goed herinneren dat ik uit het vliegtuig stapte en het sneeuwde. Ik keek naar buiten en ik zei: ik ga terug", zegt ze lachend.
Kadogo gaat regelmatig terug naar Kenia, het liefst ieder jaar als hier de winter aanbreekt.
Tijdens een van haar trips naar Kenia heeft ze een man uit Helmond ontmoet, die daar op reis was. In 1991 is ze met hem mee naar Nederland gekomen.

Toen ze eenmaal in Europa woonde, voelde ze zich verplicht om haar familieleden in Kenia te blijven steunen. "De meeste diaspora vrouwen hebben wel een of andere manier om de mensen in hun land van herkomst te steunen. Stel, bijvoorbeeld, dat mijn nicht mij schrijft dat ze is aangenomen op een school maar dat ze het schoolgeld niet kan betalen, dan voel ik me verplicht haar te steunen. Ook als ik haar persoonlijk niet ken. Dat zit gewoon in ons". Mijn bemoeienis in Kenia begon met het steunen van mijn broers en zussen, dat deed ik samen met mijn zus Awinja". We hadden niet de intentie om daarvoor een stichting op te zetten, maar toen Awinja plotseling overleed, wilde ik iets doen om haar herinnering levend te houden. Zo ontstond de naam Kadowinja (Kadogo en Awinja).

Oprichting stichting Kadowinja

De stichting is in 2009 officieel opgericht om initiatieven te nemen op het gebied van onderwijs. "Uit ervaring weten wij dat je met onderwijs gewoon heel veel kunt bereiken. Met schrijven, lezen en rekenen kun je vooruit komen. Ik heb dat gezien bij mij en bij mijn broers en zussen".
In Kenia is de toegang tot het onderwijs een groot probleem. "Als wij in Nederland een kind over straat zien

lopen, zeggen we: Hé jij hoort op school te zitten. Maar in Kenia gaat dat soms andersom. Als je naar school komt, kan het gebeuren dat je naar huis wordt gestuurd omdat je, bijvoorbeeld, geen pen hebt of omdat je niet een goed uniform hebt".
Maar als een kind niet naar school kan gaan omdat het ziek is, en dat gebeurt ook veel, dan ga je je vanzelfsprekend ook op de gezondheid richten. Zo breidt het werkgebied van Kadowinja dus uit. Op het moment onderneemt Kadowinja activiteiten op het gebied van onderwijs en voeding.

Projecten

De broer van Kadogo heeft een huis laten bouwen in het dorp van hun moeder. "Het was bedoeld als gezinshuis en ik heb geen idee waarom, maar het is een heel groot familiehuis geworden. Mijn broer vond het huis te groot en dacht: ik ga hier een school beginnen". Stichting Kadowinja stuurt kinderen naar deze school en zorgt voor voeding voor de kinderen. Zo begon Kadowinja een samenwerking in dit dorp.
Het idee nu is om een stuk land te kopen om daarop een eigen school te bouwen zodat haar broer zijn eigen huis weer terugkrijgt. Daarvoor is veel geld nodig en dat is er nog niet. "Bedragen van een of tien euro voor schoolgeld om een kind naar school te sturen is vrij gemakkelijk te krijgen maar als je een bedrag van tienduizend nodig hebt, moet je dat anders aanpakken. Hier gaan we vanaf 2016 serieus aan werken".

In het voorjaar van 2015 ben ik als vrijwilliger, uitgezonden via VSO, naar Kenia gegaan om daar te werken als verpleegster voor gehandicapten. In dit project heb ik gezien hoe in Kenia met gehandicapte mensen wordt omgegaan, ik was geschokt. Ik heb de gelegenheid gehad om in gebieden te werken, waar ik nog nooit eerder geweest was, Kenia is een groot land. Ik heb mijn visie op de gehandicapten in Kenia fors moeten bijstellen. Ik kijk nu heel anders aan tegen gehandicapte bedelaars, verslaafden aan drugs en alcohol, slachtoffers van geweld en ongelukken.
Ik heb mijn kennis gebruikt om workshops te organiseren op grassroots niveau in Kibera en Mukuru. De kennis die daarbij boven kwam heb ik gedeeld met het Ministerie van Gezondheid, met het KMT Kenya Medical Training College en de Universiteit van Nairobi. Ik heb aanbevelingen gedaan hoe de zorg voor gehandicapten te verbeteren.

Specifiek aandacht voor vrouwen

In Kenia hebben gelukkig geen grote burgeroorlogen of een genocide plaatsgevonden, zoals in veel andere Afrikaanse landen. Toch is het nodig om Kenia te steunen. Er is veel onrust in het land door het politieke klimaat, de verkiezingen. "Ik ben er onlangs geweest en ik heb met mijn eigen ogen het geweld, seksueel geweld tegen vrouwen, gezien. Dat gebeurt ook buiten een oorlogssituatie".
Kadogo ging na de verkiezingen van 2007 naar Kenia, terwijl ze wist dat het onveilig kon zijn. "Iedereen ging weg uit Kenia, maar ik ging er juist heen. Ik wist dat het onrustig was maar toen ik aankwam in mijn moeders dorp, was er niks aan de hand. De mensen daar hebben geen kranten en geen radio, ze wisten gewoon niks van wat er politiek speelde in het land. Daarom dacht ik, hier moet iets aan gebeuren".

Relatie tot MWPN

Kadogo kwam in contact met het Multicultural Women Peacemakers Network omdat ze veel vrouwen, die daarbij zijn aangesloten, kent. Ze leert veel van de samenwerking met vrouwen uit andere landen. "Je krijgt kracht van de andere vrouwen. Je weet dat je niet de enige bent. Ook voor naamsbekendheid is de samenwerking heel belangrijk". Op de vraag waar ze haar motivatie vandaan haalt als het even tegenzit, antwoordt Kadogo: "Dan denk ik aan mijn moeder. Mijn moeder had tien kinderen en helemaal geen hulp. Toch gingen we allemaal naar school en hadden we eten. Dan denk ik: als zij het kon, kan ik het ook!"

"Vrouwen zijn de pilaren van de maatschappij "

Naam:	Lourdes Villamil
Leeftijd:	52 jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, twee kinderen, een kleinkind
Woonplaats:	Rotterdam
In Nederland sinds:	1985
Land van herkomst:	Bolivia
Conflictsituatie:	Politieke instabiliteit 2006 - 2008
Functies:	Medeoprichter Nuestra Casa en actief voor de Melania Foundation
Zet zich in voor:	De versterking van de positie van de vrouw.

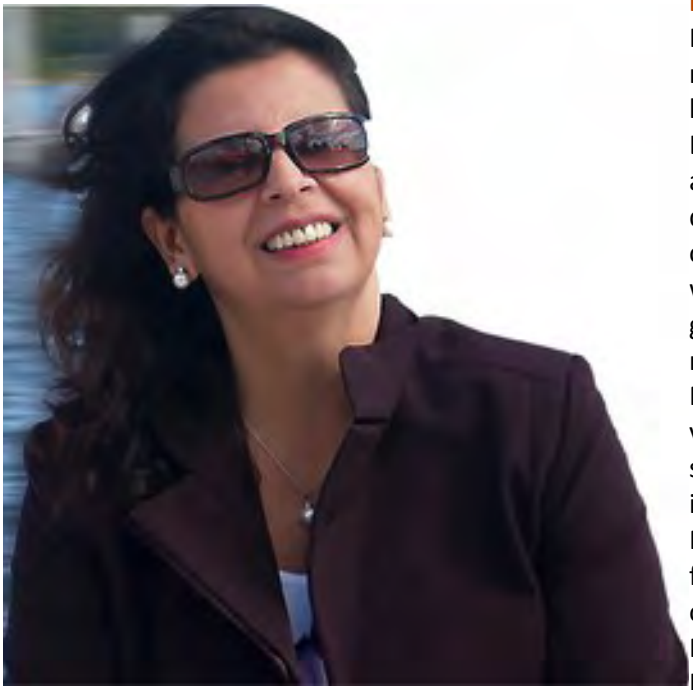

Haar achtergrond

In 1985 is Lourdes naar Nederland gekomen, naar de man van wie ze hield. Ze heeft twee kinderen gekregen en ze is ook al oma. Toen Lourdes dertig jaar geleden in Nederland aankwam, bestonden er nauwelijks organisaties die immigranten hulp boden. Ze vond het dan ook erg lastig om de taal te leren en wegwijs te worden in Nederland, maar ze heeft hard gewerkt en uiteindelijk de hbo-opleiding maatschappelijke culturele vorming afgerond. Met de moeite die ze had om te integreren nog vers in het geheugen, heeft ze met anderen stichting Nuestra Casa opgericht, om de integratie van immigranten, na haar naar Nederland gekomen, te vergemakkelijken. Haar familie woont nog in Bolivia, wanneer ze hen opzoekt, is ze daar actief voor de Melania Foundation.
In Nederland heeft Lourdes geleerd realistisch te zijn en niet bij de pakken neer te gaan zitten. Nederland biedt je veel mogelijkheden, dus die moet je dan ook benutten, vindt ze. Zo heeft ze zelf de mogelijkheid gevonden om anderen te ondersteunen. "Dus waarom niet?

Oprichting Nuestra Casa

Nuestra Casa is een stichting voor Spaanssprekende mensen in de omgeving van Rotterdam. Naast mogelijkheden om de Nederlandse taal te leren, biedt Nuestra Casa een luisterend oor aan vrouwen om hen bij te staan bij hun verblijf in Nederland. Er wordt ook gekeken of psychologische of juridische ondersteuning nodig is. Lourdes heeft zelf ervaren hoe isolerend en eenzaam het leven is wanneer je in een vreemd land komt en niets weet. Ze benadrukt dat taal hierin de sleutel is. Daarom zet ze zich in voor vrouwen en gaat ze met hen in gesprek over hun situatie. Dit kan gaan over integratieproblemen, maar ook over de thuissituatie en huiselijk geweld.

Projecten

In Nederland

Het project Apoyo a la mujer is gericht op de begeleiding van Spaanssprekende vrouwen. Dit gebeurt door een-op-een sessies waarbij de situatie van de vrouw besproken wordt. Daarnaast worden workshops en leuke activiteiten voor de kinderen georganiseerd.
Twee andere projecten van Nuestra Casa zijn: Casa abierta en Cercanía.
Casa abierta is een inloopspreekuur voor adviezen of een doorverwijzing naar een (Spaanstalige) psycholoog of advocaat.

Cercanía is een project voor Spaanstalige ouderen om te voorkomen dat zij geïsoleerd raken.

In Bolivia

De Melania Foundation organiseert kleinschalige projecten in 'the global south' om de sociaal-economische positie van de vrouw te versterken. Bijvoorbeeld de bouw van kleiovens.
Lourdes is erg trots op deze stichting omdat de aanpak, waarbij een klein groepje vrouwen een startkapitaal krijgt, erg goed werkt en het effect langdurig merkbaar is. "We geven ze een hengel en niet een vis". Lourdes reist vaak naar Latijns-Amerika om haar familie te bezoeken en ze bekijkt dan gelijk of de projecten van Melania volgens plan verlopen.

Specifiek aandacht voor vrouwen

Lourdes vindt het belangrijk de aandacht specifiek op de positie van vrouwen te richten. "Vrouwen zijn de pilaren van de maatschappij". Moeders moeten beseffen dat ze een hele belangrijke rol hebben in de opvoeding. Zij kunnen problemen bij de basis aanpakken. De machocultuur in Latijns-Amerika is nog altijd erg sterk aanwezig. Door de bestaande ongelijkheid tussen mannen en vrouwen ontstaan veel problemen zoals huiselijk geweld.
Vrouwen spelen een grote rol in het creëren van de ongelijkheid, omdat dit al vroeg wordt aangeleerd. Lourdes vertelt over haar jeugd waarin zij en haar zus altijd moesten helpen in het huishouden, terwijl hun broers niets hoefden te doen. Ze ging hier tegenin waardoor er vaak ruzie was.

Lourdes gaat een stapje terug doen om andere vrouwen te kunnen begeleiden en om haar kennis en ervaring te delen zodat anderen in de toekomst haar werk voort kunnen zetten. Lourdes benadrukt dat het allerbelangrijkste is dat vrouwen in zichzelf blijven investeren en alle kansen die je krijgt met beide handen aan grijpen.

Relatie tot MWPN

De organisatie Nuestra Casa is niet actief lid van het MWPN netwerk. Zij bezoekt wel vaak de activiteiten om meer kennis op te doen.

"Women are the social carpet of the community"

Naam:	Mekka Abdelgabar
Leeftijd:	55 jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, drie kinderen
Woonplaats:	Den Haag
In Nederland sinds:	1982
Land van herkomst:	Soedan
Conflictsituatie:	Darfur crisis 2003 - heden
Functie:	Voorzitter en medeoprichter van stichting VOND (Vrouwen Organisatie Nederland – Darfur)
Zet zich in voor:	Ondersteuning van wederopbouwprojecten en empowerment van vrouwen in Soedan

STICHTING VROUWENORGANISATIE NEDERLAND-DARFUR
Women in Darfur united for peace and progress

Haar achtergrond

Mekka Abdelgabar verhuisde begin jaren ’80 samen met haar man vanuit Darfur, in het westen van Soedan, naar Nederland waar ze bestuurskunde ging studeren.
Na haar afstuderen kon ze geen vaste passende baan vinden in Soedan. Zo pendelden zij enige jaren heen en weer tussen Soedan en Nederland. Zowel in Soedan als in Nederland werkte Mekka als universitair docent.
Toen in 2003 het conflict in Darfur uitbrak, vluchtten ze noodgedwongen naar Nederland.
Naast stichting VOND heeft Mekka een eigen bedrijf: Holland Ambassade Services, dat internationale bedrijven helpt met goedkeuring en legalisering van benodigde officiële documenten.

Oprichting stichting Vrouwenorganisatie Nederland - Dafur, VOND

"We waren een kleine groep Nederlands-Darfurse vrouwen en we voelden ons, en nog steeds, solidair met de vrouwen en de jeugd in Darfur. We maakten ons grote zorgen over het geweld in Darfur. In 2005 hebben we de stichting Vrouwenorganisatie Nederland-Dafur opgericht. Ons motto is: Women in Darfur united for Peace and Progress".
Ons initiatief werd heel positief ontvangen en nog steeds, we worden altijd warm verwelkomd als we projecten in Darfur bezoeken. VOND wil uitgroeien tot een platform dat vooruitgang en verandering creëert. Daarnaast proberen we de eenheid onder de vrouwen van Darfur en andere Soedanese vrouwen in Nederland te versterken".

Projecten

In Nederland

Ook in Nederland is de stichting actief. "We organiseren symposia en conferenties, onder meer in samenwerking met de Nederlandse Vrouwen Raad, waarbij Darfurse gastsprekers aanwezig zijn. Deze

activiteiten dragen bij aan de band van Darfurse diaspora vrouwen en Nederlanders.

In Dafur

"We zijn begonnen met het opzetten van een vrouwen centrum, waar we verschillende kleine activiteiten en programma's organiseren. We hebben vrouwen opgeleid tot verpleegkundigen; de gezondheidszorg in Darfur is abominabel. We hebben journalistieke trainingen georganiseerd. Er zijn goede journalisten nodig die bekendheid kunnen geven aan het conflict en de gevolgen ervan. Het is belangrijk om de vrouwen uit te rusten met kennis, vooral technologische. Daarom geven we trainingen in basis ICT-vaardigheden.

"Ik ben druk bezig met activiteiten om uitvoering te bereiken van de doelstellingen van de VN Resolutie 1325 in heel Soedan". Resolutie 1325 werd op 31 oktober 2000 unaniem aangenomen door de VN-veiligheidsraad en erkent het geweld waar vrouwen onder te lijden hebben tijdens conflicten. Tevens roept het lidstaten op tot bescherming van deze vrouwen. "Ik heb vanaf het begin in 2008 meegewerkt aan de ontwikkeling van het Nederlandse Nationaal Actie Plan (NAP), onder leiding van de heer Koenders, toen Minister voor Ontwikkelingssamenwerking. Met dit plan kan worden gewerkt aan de verandering en verbetering van de positie van vrouwen en meisjes. Kennis en vaardigheden zijn nodig om toegang te krijgen tot maatschappelijke en politieke participatie en vrouwelijk leiderschap. Inzicht in de mensenrechten moet verbetering brengen in de positie van vrouwen.
In 2016 is er het derde plan. Helaas is in NAP III Soedan niet meer een 'focus' land. Dat is ontzettend jammer want er is onverminderd behoefte aan bewustwording en ondersteuning van groepen vrouwen die zich inzetten voor het werken aan vrede en veiligheid. Ingeslepen traditionele, voor de vrouwen schadelijke, opvattingen maken voor hen het leven moeilijk.

Specifieke aandacht voor vrouwen

VOND richt zich op de vrouwen omdat haar stem niet gehoord wordt. "Er zijn veel meer mannen- dan vrouwenorganisaties. In sommige organisaties zijn er vrouwen, maar die zijn er dan enkel als decoratie. Terwijl juist de vrouwen het meest worden geraakt door de oorlog, gelukkig laten zij zich niet opstoken door de oorlog. Vrouwen staan midden in de maatschappij, zij werken tussen de mensen. Women are the social carpet of the community".
Mekka voelt zich zeer verbonden met de Darfurse vrouwen. Deze band leidt terug naar haar jeugd. "De stam van mijn vader en die van mijn moeder moordden elkaar uit. Aan welke kant sta ik? vroeg ik me af. Ik stond er tussenin. Dus ben ik me gaan inzetten voor vrede, vooral voor bemiddeling. Ik voelde, ik moet mijn mensen helpen. Het conflict in Soedan is een tribale oorlog. Er wordt gevochten tussen Arabische Soedanezen, veelal van de Rizeigat-stam, en niet-Arabische Soedanezen. Het conflict gaat nergens heen. De ene partij vermoordt 30 mensen, waarop de andere partij uit wraak 40 mensen vermoordt. Het leidt nergens toe.
Om tussen de vechtende partijen te bemiddelen heeft de overheid commissies van neutrale leiders ingesteld, Ajaweed, die de achtergronden van het probleem kennen. Maar vooral moeten proberen een oplossing te bieden. Dit is gevaarlijk werk, in het verleden zijn de bemiddelaars wel eens vermoord.
Het zijn echter altijd mannen. Nooit vrouwen, nooit. Dus zeiden we: "We beginnen een commissie van Ajaweed met alleen vrouwen. Er zijn hiervoor nooit vrouwen geweest die dit werk doen. De vrouwen commissies zijn gaan bemiddelen: En met resultaat! Dit is uniek, hier ben ik erg trots op".

Relatie tot MWPN

"Het geeft extra naamsbekendheid. We maken de Nederlandse samenleving bekend met de problematiek in Darfur en de rol van de vrouw hierin. Dit vind ik erg belangrijk". Eén van de doelen van stichting VOND is om mensen, waar dan ook, bewust te maken van het conflict in Darfur, dat al sinds 2003 speelt. Een conflict dat, omdat er verschillende vechtende partijen zijn, erg complex is.
Op de vraag onder welke stam Mekka zich zelf schaart, is het antwoord: "Voor mij maakt het weinig uit: We are all African".

"In mijn land leven twee etnische groepen die geen vijanden waren maar dat zijn gemaakt door de politiek"

Naam:	Stéphanie Mbanzendore
Leeftijd:	58 jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, drie kinderen, twee kleinkinderen
Woonplaats:	Rotterdam
In Nederland sinds:	1998
Land van herkomst:	Burundi
Conflictsituatie:	Burgeroorlog 1993-2005. Sinds 2015 opnieuw conflicten
Functies:	Oprichter BWPD, Burundian Women for Peace and Development Voorzitter MWPN, Multicultural Women Peacemakers Network.
Zet zich in voor:	Bewustwording van het conflict, betrekken van vrouwen bij vredesproces.

Haar Achtergrond

Stéphanie Mbanzendore was in Burundi werkzaam als ambtenaar. Toen in 1993 de democratisch gekozen president werd vermoord brak de burgeroorlog uit. Stéphanie vluchtte naar Kenia. In 1998 beval de Keniaanse president alle vluchtelingen om Kenia te verlaten. Acht maanden zwanger vluchtte zij naar Nederland. Pas drie jaar na aankomst kon ook haar man met hun twee zonen komen.

Oprichting stichting, Burundian Women for Peace and Development, BWPD

"In mijn land is etniciteit ingezet in de strijd om macht. Er leven twee etnische groepen die geen vijanden waren, de politiek heeft ze tot vijanden gemaakt. Het analfabetisme is het grootste probleem. De mensen weten niet wat er werkelijk aan de hand is. De mensen kunnen gemakkelijk worden beïnvloed en gemanipuleerd door de politiek.
Onze organisatie bestaat sinds 2001. Van 2001 tot 2004 hebben wij alleen in Nederland gewerkt. Na 2004 zijn wij voor het eerst naar Burundi teruggegaan om over vrede te praten. Ik doe het omdat ik begrijp waarom alles gebeurt. Ik wil mijn kennis doorgeven. Met mijn projecten kan ik iets terug doen voor mijn land.

Projecten - In Nederland

Het is van groot belang dat de Burundezen, die in Nederland wonen, in harmonie met elkaar omgaan. Zij hebben het trauma van de burgeroorlog. Een nieuw bestaan op bouwen is moeilijk. De eerste jaren waren de BWPD activiteiten gericht op integratie en verwerking van het trauma.

Projecten - In Burundi

BWPD werkt aan de basis met grassroots organisaties. Daar moet het bewustzijn van het echte conflict worden gevormd. De mensen moeten de kans krijgen te weten wat er in hun omgeving gebeurt en welke rol de politiek daarin speelt. Er zijn drie Social Harmony projecten uitgevoerd. Trainingstrajecten waarin mensen uit de gemeenschappen worden getraind in conflictbeheersing en bemiddeling, waarna zij als 'community leaders' een bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen of oplossen van conflictsituaties. De partner van BWPD, BWPD Burundi, selecteert zorgvuldig, in

samenwerking met dorpsoudsten die het vertrouwen hebben van hun gemeenschap, cursisten om tot community leaders te worden opgeleid. Eenmaal goed getraind kunnen deze als mediator een goede rol spelen binnen hun gemeenschap. "De community leaders luisteren naar de verhalen van de mensen en proberen vervolgens de conflicten, in harmonie, op te lossen. De onderwerpen in de trainingen zijn: Conflictpreventie, conflict oplossen, geweld tegen vrouwen, HIV-preventie en politiek leiderschap van vrouwen. Voor een vreedzaam samenleven binnen de gemeenschap is het belangrijk dat vrouwen een grotere rol gaan spelen. Het merendeel van de opgeleide community leiders is dan ook vrouw. Met deze trainingen probeert BWPD haar steentje bij te dragen aan de vredesopbouw zoals bedoeld in de VN R 1325.
Het onderwijs heeft door de burgeroorlog alle kwaliteit verloren. "Het huidige onderwijs in het land is vreselijk". Met het project Werelddocenten wil BWPD hier iets aan doen. Bijscholing aan docenten van middelbare scholen. Het project is in 2009 en 2010 uitgevoerd met Edukans, daarna is het voortgezet door docenten van de Belgische Organisatie Leraren zonder Grenzen. "Helaas zijn de Burundese leraren niet altijd gemotiveerd; zij worden namelijk slecht betaald en werken onder slechte omstandigheden". Stéphanie is daarom niet heel tevreden over het resultaat van het project.
Stop Sida is een ander project van BWPD. "HIV is in Burundi een ramp. BWPD heeft niet de mogelijkheid om medicijnen te verstrekken maar we kunnen wel informatie geven en zo meehelpen aan de preventie van HIV. Door debatten te organiseren waarin mensen die besmet zijn hun verhaal vertellen, over hoe zij geïnfecteerd zijn geraakt. Deze mensen, die hierover durven te praten, maken grote indruk. Het is niet gemakkelijk, praten over seks is een enorm taboe in de Burundese cultuur".
Om activiteiten te kunnen organiseren heeft BWPD goede contacten met de partnerorganisatie BWPD in Kirundo. In die stad heeft BWPD, dankzij subsidies en fondsen, een multifunctioneel centrum kunnen bouwen. In dat centrum worden, naast de projecten, computerlessen en taallessen gegeven, er is een bibliotheek. In dit centrum werken veel vrijwilligers. Gelukkig zijn die er.

Specifiek aandacht voor vrouwen

‘De cultuur van Burundi is dat vrouwen alles moeten accepteren. Dit zit diep geworteld; mannen zien vrouwen niet als gelijken. Na de oorlog is het zelfs nog erger geworden. Vrouwen werden verkracht, als verkrachte vrouw ben je een outcast. Verkrachte vrouwen en meisjes zeggen daarom niks. "Tegen dat taboe komen wij in opstand". BWPD probeert dit probleem aan het licht te brengen en bepleit wetgeving voor het strafbaar stellen van verkrachting. Nu worden in uitzonderlijke gevallen mannen in de gevangenis gestopt en vervolgens twee tot drie dagen later weer vrijgelaten.

De komende jaren wil Stéphanie zich richten op de economische empowerment van vrouwen. "Vrouwen leren eigen geld te verdienen om minder afhankelijk te zijn van de man". In het kader van het Transcode Program is, eind 2015, Stephanie met vier vrouwen uit Burundi naar Manilla gereisd om daar van de Filippijnse vrouwenorganisatie Development Action for Women Network (DAWN) te leren weven. Dat ging fantastisch, al gauw weefden de vrouwen prachtige sjaals. De vrouwen die geleerd hebben te weven zullen in Burundi dit vak doorgeven aan andere vrouwen. Dankzij subsidie van Cordaid konden weefgetouwen worden aangeschaft.

Vanaf voorjaar 2015 is Burundi weer negatief in het nieuws. Negen jaar lang was het rustig, er is opnieuw de machtsstrijd. Conflicten laaien weer op met het gevaar van een nieuwe burgeroorlog. "Ik twijfel heel veel, ik zie dezelfde neerwaartse spiraal. Toch stop ik niet: We hebben al veel gedaan, nu kunnen we niet meer opgeven. We gaan gewoon door!"

Relatie tot MWPN

"Ik heb onderhand een goed netwerk opgebouwd. Door samen te werken kom je verder". Dankzij MWPN zijn er contacten met andere organisaties die strijden voor vrede. Het waren eerst losse organisaties. Door het MWPN platform worden we zichtbaar. Met MWPN hopen we meer begrip te kweken voor de problemen van de wereld".

"Een vluchteling vrouw is onzichtbaar omdat zij in huis blijft uit angst of gedwongen"

Naam:	Jamila Talla
Leeftijd:	51 jaar
Gezinssituatie:	Getrouwd, vier kinderen
Woonplaats:	Rotterdam
In Nederland sinds:	1998
Land van herkomst:	Afghanistan
Conflictsituatie:	De conservatieve Taliban, schending van vrouwenrechten
Functie:	Oprichter van Voice of Afghan Women
Zet zich in voor:	Vluchtelingen vrouwen

Haar achtergrond

Jamila is geboren in Afghanistan en opgegroeid in een intellectueel gezin, waarin haar vader erop toezag dat zijn zonen en dochters een gelijkwaardige opvoeding kregen. Ze heeft in Afghanistan chemie gestudeerd en gewerkt als administrateur voor het Internationale Rode Kruis en als programma leider bij Unicef.
Toen de Taliban haar provincie binnenviel, werd het te gevaarlijk om haar werk voort te zetten en is ze met haar man en kinderen naar Nederland gevlucht. Hier heeft ze Voice for Afghan Women opgericht.

Oprichting Voice of Afghan Women

In Afghanistan had Jamila al veel ervaring opgedaan en daarmee wilde ze in Nederland doorgaan. Met eigen ogen zag ze dat dat nodig was. In het begin gaf ze vooral advies en wisselde ze ideeën uit met anderen, maar hiervan zag ze weinig resultaat of kreeg ze geen feedback. Ze besefte dat ze een eigen organisatie nodig heeft om echt werk te kunnen verzetten, dus richtte ze VOAW, Voice of Afghan Women, op.
Doordat ze nu een eigen organisatie en adres heeft, wordt ze serieus genomen. VOAW heeft haar een stem gegeven.

Jamila heeft een eigen methode ontwikkeld om vluchtelingenvrouwen uit hun isolement te halen, assertiever te maken en meer te betrekken bij de samenleving. Ze hoopt dat ze deze methode verder kan ontwikkelen en kan uitbrengen, zodat het ook in andere steden toegepast kan worden. Naast het verspreiden van haar methode in Nederland, zou ze in de toekomst ook heel graag naar Afghanistan terug willen gaan om alle ervaringen daar in de praktijk te brengen.

Projecten

De methode die Jamila heeft ontwikkeld om vluchtelingenvrouwen uit hun isolement te halen, bestaat uit drie fases. Ten eerste gaat Jamila op zoek naar vrouwen waarvan zij vermoedt dat ze wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Vaak gaat dit via via. Ze probeert het vertrouwen van de vrouwen te winnen en ze nodigt hen dan uit, vaak moet ze hen overhalen om zich aan te sluiten bij de groep.
De tweede fase bestaat uit 20 themabijeenkomsten, waarbij de vrouwen Nederlands leren en aan het denken en praten worden gezet over belangrijke onderwerpen, zoals discriminatie. Zo worden vrouwen bij elkaar gebracht en gestimuleerd een eigen mening te vormen en deze onder woorden te brengen. Deze bijeenkomsten geven de vrouwen steun.

Hierna komt de cruciale derde fase. VOAW laat de vrouwen niet los want dan is het allemaal voor niets geweest. VOAW bindt de vrouwen aan zich door taalles of sport aan te bieden of er wordt een opdracht bedacht zodat de vrouwen gaan participeren in de samenleving en economisch zelfstandiger worden.
Zo wordt er bijvoorbeeld gekookt in het buurthuis of krijgen de vrouwen een opdracht iets te naaien. Dit maakt dat de vrouwen assertiever worden, ze staan steviger in hun schoenen en durven thuis ook 'nee' te zeggen. Jamila ziet de vrouwen opbloeien, dat maakt haar trots. Bijvoorbeeld, een vrouw is zo gegroeid dat Jamila van haar zegt: "Als ik nu met haar ben, dan heb ik het gevoel dat ik uit een dorp kom en zij uit de stad. Dan ben ik blij".

"Het is belangrijk problemen onder de aandacht te blijven brengen en bespreekbaar te maken. Er zijn nog heel veel vrouwen die trainingen en advies nodig hebben". Een taak voor VOAW. Jamila benadrukt hoe belangrijk het is om ook eigen kennis up to date te houden en geduld te hebben.

Specifiek aandacht voor vrouwen

Vrouwen worden vaak ondergewaardeerd binnen de familie en zij staan onder veel controle.
Daarnaast heeft Jamila gemerkt dat in de asielprocedure het gender perspectief niet een punt van aandacht is - laat staan een uitgangspunt - in de behandeling van de aanvraag. Er wordt geluisterd naar hetgeen de man inbrengt, naar de vrouw wordt amper geluisterd. Dat is een groot probleem voor vrouwen. Vluchtelingen hebben veel ellende meegemaakt, zij kunnen lamgeslagen zijn door de angst. "Sommige vrouwen zeggen uit angst: Ik ben dom. Ik kan niet heel veel praten. Terwijl ze de universiteit heeft gedaan! Uit angst, laat ze het hele gesprek over aan haar man".
Het is erg belangrijk dat er een veilige sfeer wordt gecreëerd en dat men tot rust kan komen. Eenmaal in Nederland verblijvend, moet de vrouw niet uit het oog worden verloren. Een vluchtelingvrouw wordt onzichtbaar in de maatschappij omdat zij in huis blijft, gedwongen door angst en onbekendheid of door de familie. Er bestaan nog veel 'schadelijk tradities' zoals huiselijk geweld en vrouwenbesnijdenis.
Naast het ondersteunen van de vrouwen, geeft Jamila aan dat ook gezinssessies nodig zijn. Wanneer alleen de vrouw hulp krijgt maar niet de man, heeft het geen nut. En wanneer alleen de aandacht is gericht op jongeren, dan bestaat het gevaar van onbegrip tussen ouders en kind waardoor het gezin verder uit elkaar groeit. Gezinssessies ondersteunen het gehele gezin en creëren begrip voor elkaar en een mentaliteitsverandering.

Relatie tot MWPN

Voice of Afghan Women is niet actief lid van het MWPN Netwerk. "Wel wisselen we onderling informatie uit". Jamila bezoekt zoveel mogelijk MWPN bijeenkomsten en onderhoudt contact via sociale media.

"Vrouwen moeten NEE zeggen"

Naam:	Zahra Naleie
Leeftijd:	56 jaar
Gezinssituatie:	Alleenstaand, vier kinderen
Woonplaats:	Amsterdam
In Nederland sinds:	1989
Land van herkomst:	Somalië
Conflictsituatie:	Burgeroorlog 1991 - heden
Functies:	Medeoprichter stichting FSAN, Federatie Somalische Associaties Nederland, en programmamanager Gender voor de Afrikaanse gemeenschap.
Zet zich in voor:	Totale uitbanning van meisjesbesnijdenis, FGM female genital mutilation.

Haar achtergrond

Zahra is opgegroeid in Somalië en in 1989 naar Nederland gekomen om de masteropleiding Gender and Development te volgen. Hiervoor moest ze haar man en twee kleine kinderen achterlaten. Na haar master wilde ze teruggaan naar Somalië, maar de situatie was te onveilig toen daar in 1991 de oorlog uitbrak. Haar man en de kinderen zijn naar Nederland gekomen, samen met vele andere Somalische vluchtelingen.
Zahra heeft ingespeeld op het gebrek aan informatie binnen en over de Somalische gemeenschap in Nederland. Ze heeft daarvoor FSAN mede opgericht. Ze is programmamanager van vrouwgerelateerde onderwerpen en zet zich in voor de totale uitbanning van meisjesbesnijdenis.
Ze is opgegroeid in een milieu waarin de besnijdenis de norm was, maar toen ze als studente de boeken in dook, kwam ze erachter hoe schadelijk dit gebruik is. Sindsdien spoort ze alle vrouwen aan zelf op onderzoek uit te gaan en zelf na te denken.

Oprichting stichting Federatie van Somalische Associaties in Nederland, FSAN

Na het uitbreken van de burgeroorlog in Somalië kwamen er vluchtelingen naar Nederland. Om hen op te vangen en om een platform te creëren voor de belangenbehartiging van Somaliërs in Nederland is FSAN opgericht. In die tijd was bij artsen in Nederland niets bekend over FGM en Somaliërs wisten niet dat meisjesbesnijdenis in Nederland niet geaccepteerd wordt.
FSAN neemt een duidelijk standpunt in tegen FGM en werkt samen met EuroNet-FGM en stichting Pharos in vele projecten zoals Change en Replace.
De gehele FGM-praktijk moet worden uitgebannen, niet alleen de ergste vormen! "Afrika kent vele mooie culturele tradities, maar meisjesbesnijdenis hoort daar niet bij". Zahra vertelt dat de besnijdenis zeer ernstig gezondheidsrisico's vormt voor meisjes en het dient enkel de onderdrukking van de vrouw. Het heeft geen enkel voordeel.

Projecten

FSAN werkt samen met andere organisaties in de projecten Change en Replace2. In deze projecten wordt onderzoek gedaan naar de motieven om FGM te praktiseren om vervolgens de mythes eromheen te ontkrachten en mensen te informeren over de gevaren.

Zahra legt uit dat veel mensen denken dat het een religieuze plicht is. "Dat is niet zo, meisjesbesnijdenis komt nergens in de koran of de bijbel voor". Dit soort mythen ontkrachten is een van de belangrijkste aspecten in de strijd tegen FGM. Het heeft veel effect wanneer een hooggeplaatste islam-geleerde zich uitspreekt tegen FGM. Een andere belangrijke aanpak is het opzetten van kringen van sleutelpersonen die worden getraind in het voorlichten over FGM en zo gedragsverandering stimuleren. Deze sleutelpersonen zijn mensen met een grote achterban in de Somalische gemeenschap en zeer gemotiveerd om het probleem van FGM aan te pakken. Zij verspreiden de kennis als een olievlek.
Voor vrouwen die besneden zijn, is er een nazorgproject. Sleutelpersonen en vrouwen zelf krijgen informatie waar ze met hun psychische en/of fysieke klachten ondersteuning kunnen krijgen.

Specifiek aandacht voor vrouwen

Bij het onderwerp FGM is het betrekken van vrouwen uiteraard een noodzaak. Zij hebben de belangrijkste rol in deze strijd omdat ze de pijn zelf hebben meegemaakt. Zij moeten hier een duidelijk standpunt tegen innemen. "Vrouwen moeten zeggen: Nee, meisjesbesnijdenis hoort tot het verleden".

Zahra wijst er op dat veel Afrikaanse gemeenschappen patriarchaal zijn, mannen hebben dan ook het meeste gezag. Dit maakt dat het van belang is dat ook mannen in de strijd worden ingezet.

In het gesprek komt naar boven dat Zahra veel kritiek heeft gekregen vanwege de standpunten die zij uitdraagt. Maar hierover zegt ze: "Iedereen die goed werk verricht, krijgt kritiek. Dat hoort erbij. Maar je hebt een doel, dus je moet doorgaan".
Ze heeft hoop voor de toekomst. Jongeren staan al heel anders tegenover FGM en beschouwen het als kindermishandeling. Het onderwerp is bespreekbaar en bijna niemand is meer onwetend, ook dankzij de sociale media.
Zahra hoopt dat er in de nabije toekomst meer kan worden samengewerkt met mensen in Somalië om kennis van hier over te dragen. Zahra Naleie is te allen tijde bereikbaar als aanspreekpunt.

Relatie tot MWPN

FSAN maakt niet actief deel uit van het netwerk MWPN omdat FSAN momenteel niet actief is in Somalië. Zahra is wel als lid betrokken bij bijeenkomsten waar veelvuldig kennis wordt uitgewisseld.

zonder vrouwen GEEN duurzame vrede